

imitacijo resničnosti, drugi z ekstazo in gorečnostjo, a glavna oseba, Ture, je kljub stopnjevanemu jeziku neprepričevalna. Povest je ostala na potu od zgodbe do umetnosti, ali jo bo Malešič dosegel?

Mara Hus, Njene službe. Mohorjeva knjižnica 59. Založila Družba sv. Mohorja v Celju 1953 — 128 str.

Proza pisateljice še ni prečiščena in ustaljena. Na posameznih mestih zaslišimo v pretežno realističnem slogu glasove skoraj vseh slovenskih pesnikov. A iz tuje in neorganične figurativnosti gredo energični koraki do lastnega izražanja, skoraj paralelno z glavno osebo, ki se s krepko voljo dviga od služkinje do boljšega poklica. Z njenimi uspehi se razmahne tudi slog, da začutimo resnično utelešenje prave pisateljice, ki nekaj obeta. Kar lepo je čitati nekatera lirično vznešena mesta, čeprav nekoliko spominjajo na znane pisatelje. Tipična vzor-junakinja jo sicer sili v slikanje tipičnih, večkrat brezpomembnih položajev, tudi glede psiholoških nujnosti bi ji bilo kaj očitati, zato pa je ta realizem glasnejši in gorečnejši od običajnega, ker ga podžiga moralna ideja in volja do zmage. Kot pri Malešiču, je tudi pri njej sled onega časovnega duha, ki so mu v umetnosti važnejši življenjski cilji kot umetniški.

Ivan Molek, Veliko mravljišče. Prosvetna matica 10. Izdala Cankarjeva družba v Ljubljani 1954; strani 192.

V času, ko besedo mučijo, hoteč narediti iz nje poslušno orodje za hipne vtise ali izraz še nerojenega človeštva, je Molkov slog prijeten in s svojo preprosto idejo aktivnosti neutrudno vleče za sabo kot vrtenje mogočnega kolesa. To je preprost realizem s svojo ekonomijo duha, ki dela s spominsko zaokroženimi slikami; zato ljubi tudi dobro urejen stavek, idejo in stvarnost. Prav nič ne misli na literarno modo, a je vendar dovolj prečiščen in izdelan, včasih je tudi zabeljen s tipično ameriškimi že nekoliko kultiviranim prostaštvom. Po lahkotnem in nevsiljivem pripovedovanju prav nič ne zaostaja za Adamičevo Džunglo, dasi nima še njegovih kritičnih pogledov v celotno snovanje amerikanizma; on se je tudi omejil na sliko slovenskih delavcev v Čikagi. In ko gledamo v ameriškem slovenstvu odvratno zrcalo lastne domovine, se nam zdi, da je Hitlerjev nacionalizem vendarle napredek. Narodnost mora imeti tudi svojo etično idejo, drugače pa to niso več narodni organizmi, če se en del bori zoper drugega za uničenje. V domovini je imel razredni boj vsaj smisel koristi, med ameriškimi Slovenci pa je to le avtomatično zabavni podaljsek v korist različnih odborov in časopisov. Tolstoj pravi po krščansko, da je življenje resnica moralnega sveta, kjer sveti altruizem in žrtvovanje, Marksovemu materializmu je življenje boj materialnih interesov. Tak socializem ima pa iste posledice kot kapitalizem: uničevanje, zaslužjevanje, nasilje in vladohlepje. Avtor si ne beli glave s takimi vprašanji, ostaja preprost vernik socializma in skuša celo ohraniti dobrohotno nevtralnost do drugih dveh strank, kolikor je njemu dostopna. Verniku-borcu ni za objektivno resnico, dasi kaže večkrat nalete v tej smeri, in tako je povest ostala socialno demokratiški vidik z evangelijem dela, s čimer pa ni rečeno, da je svetovni nazor odločilen za kvaliteto proze.